

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)

Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна військова адміністрація
Чернівецька міська рада
Державний торговельно-економічний університет (м. Київ, Україна)
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Чернівці, Україна)
Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ (м. Ужгород, Україна)
Університет ім. Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)
Трансильванський університет (м. Брашов, Румунія)
Вища школа економіки та менеджменту (м. Братислава, Словаччина)
Університет ARTIFEX (м. Бухарест, Румунія)
Університет Траз-уш-Монтиш і Алту-Дору (м. Віла-Реал, Португалія)
Лодзинський університет (м. Лодзь, Польща)

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

**15-16 травня 2025 року
м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія)**

Чернівці

Мехнопринк

2025

УДК 332.146.2:338.24:339.924(063)

М 74

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах євроінтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 15-16 травня 2025 р. – Чернівці : Технодрук, 2024. – 340 с.

Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіонів є надзвичайно актуальною в умовах євроінтеграції, оскільки потребує узгодження регіональної політики зі стандартами ЄС, впровадження інновацій та цифрових рішень. Це дозволяє підвищити ефективність розвитку, забезпечити прозорість управління і посилити конкурентоспроможність регіонів на європейському рівні.

У збірнику досліджено трансформацію менеджменту бізнес-процесів у соціально-економічному просторі регіону. Особливу увагу приділено питанням адаптації регіонального бізнесу до викликів у міжнародних економічних відносинах. Висвітлено аспекти фінансово-економічного й обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку регіону. Розглянуто особливості використання інструментів маркетингу в умовах євроінтеграції, стратегічні підходи й антиципативне управління розвитком сфери гостинності регіону та інноваційні бізнес-технології та транскордонна співпраця університетів у вдосконаленні економічної освіти.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, які цікавляться зазначеними питаннями.

ISBN 978-617-8034-61-0

Роботи надруковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

Підписано до друку 01.05.2025 р.

© ЧТЕІ ДТЕУ, 2025

© Технодрук, 2025

Микола Скрипник

РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ:	191
РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	1

Микола Скрипник, Богдан Кочерган

УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ: ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ТА	196
РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	1

Олексій Малярчук

БЮДЖЕТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ВОЄННИЙ ТА ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	200
	1

Сергій Рилєєв, Ірина Дрінь

МЕТОДИКА DEA-АНАЛІЗУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	206
	1

Тетяна Зубко

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ФІНАНСАМИ	1 210
--	-------

Сергій Рилєєв, Анна Кунічак

ОСНОВИ ОБЛІКУ КОНТРОЛЬОВАНИХ ОПЕРАЦІЙ	1 213
---------------------------------------	-------

Ірина Лошенко

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ КРИЗИ	217
	1

*СЕКЦІЯ IV. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
ІНСТРУМЕНТІВ МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ*

Тетяна Жолуденко

ІННОВАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ГАЛУЗІ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ДО УМОВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	220
	1

Неля Микитенко, Катерина Лисенко

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МАРКЕТИНГУ В КАТЕГОРІЙНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	224
	1

Olena Honcharenko, Dmytro Vakulenko

SOCIAL NETWORKS IN PROMOTING TOURIST DESTINATIONS	1 227
---	-------

Nataliia Skrypnyk, PhD in Economics,
Lecturer of accounting disciplines,
Natalka Kuchinik, Deputy Director for Academic Affairs,
Chernivtsi Applied College of Technologies and Design, Chernivtsi

PERSONAL INCOME TAX: REGIONAL DIMENSION

In the context of decentralization of power and reform of Ukraine's budget system, personal income tax (PIT) acquires special importance as a key instrument for the formation of local budgets. The regional dimension of PIT reflects not only the fiscal efficiency of this tax but also the socio-economic development of territories, the level of income of the population, and the effectiveness of local self-government. The article analyzes the regional features of PIT administration, identifies key problems and prospects for improving this tax in the context of European integration processes. The importance of improving tax culture and transparency in the use of budget funds is emphasized.

Микола Скрипник, к.е.н., ст. викладач,
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
м. Чернівці

РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну в лютому 2022 року стало серйозним випробуванням для всіх сфер економіки, зокрема й для страхового ринку. Страхові компанії зіткнулися з безпрецедентними викликами, які вимагали швидкої адаптації бізнес-моделей, перегляду умов страхування та впровадження нових підходів до оцінки ризиків. Особливо гостро ці зміни відчуються на регіональному рівні, де спостерігаються суттєві відмінності у функціонуванні страхового ринку залежно від близькості до зони бойових дій.

Початок повномасштабного вторгнення призвів до значних змін у функціонуванні страхового ринку України. Страхові компанії стикнулися з низкою проблем, серед яких особливу увагу здобули питання переміщення персоналу та організації

роботи віддалено, розірвання договорів або відтермінування платежів. Вже в березні 2022 року українські страховики втратили близько половини надходжень страхових премій, при цьому значно змінилася модель дистрибуції страхових полісів та процеси відшкодування, які дедалі більше трансформувалися в онлайн-формат [1].

Національний банк України, як регулятор страхового ринку, 27 лютого 2022 року рекомендував страховикам спростити процедуру врегулювання страхових випадків, максимально використовуючи електронні документи у випадках, коли неможливе або ускладнене отримання оригіналів від страхувальників [1]. Це дозволило частково адаптувати процеси страхування до нових умов та забезпечити безперервність надання страхових послуг.

Важливо зазначити, що договори страхування залишаються чинними незалежно від введення в Україні воєнного стану, зі стандартними форс-мажорними застереженнями, які застосовуються відповідно до умов договорів [2]. Однак, більшість страхових полісів містять винятки щодо відшкодування збитків, спричинених війною, військовими діями, тероризмом тощо. Це створює певні обмеження для страхувальників, особливо в регіонах, які зазнали безпосереднього впливу бойових дій.

Аналіз регіональних особливостей функціонування страхового ринку в умовах воєнного стану дозволяє виділити кілька ключових тенденцій:

1. Географічна диференціація страхових послуг. Страхові компанії переглянули свою політику страхування з урахуванням географічних ризиків, зосереджуючись на можливості виникнення непередбачуваних ситуацій у різних регіонах України [3]. У більшості випадків страховики не оформлюють страховки для майна в зоні менш як 30-50 кілометрів від території активних бойових дій [4].

2. Регіональні відмінності у страхових тарифах. Незважаючи на загальну стабільність тарифів на страхові продукти, спостерігаються певні регіональні відмінності, пов'язані з підвищеними ризиками в окремих областях. Під час

пандемії COVID-19 та повномасштабної війни тарифи на страхові продукти в Україні залишалися стабільними завдяки принципам актуарних розрахунків, які формуються на основі багаторічної статистики, ймовірності настання страхових подій та довгострокових прогнозів [5].

3. Нерівномірний розподіл страхових виплат. По-перше, збільшилась кількість та обсяг страхових виплат, пов'язаних зі збитками на житловий та комерційний майновий фонд, транспортні засоби та інші види майна в регіонах, що зазнали руйнувань внаслідок бойових дій [3].

4. Трансформація каналів дистрибуції страхових послуг. У всіх регіонах України спостерігається тенденція до переходу на онлайн-канали продажу страхових полісів і врегулювання страхових випадків. Однак у західних областях, які прийняли значну кількість внутрішньо переміщених осіб, відзначається активніший розвиток фізичної інфраструктури страхових компаній.

5. Розвиток нових страхових продуктів. Деякі страхові компанії почали розробляти спеціальні програми страхування, які покривають воєнні ризики, зокрема страхування військовослужбовців або громадян, які зазнали фізичних чи матеріальних втрат внаслідок бойових дій [4]. Такі поліси можуть включати медичне страхування для тих, хто постраждав від воєнних дій, страхування житла та автомобілів з урахуванням ризиків війни.

Варто зазначити, що страховий ринок України в умовах воєнного стану стикається з рядом викликів та можливостей. З одного боку, підвищений ризик для бізнесу та особистого майна створює підвищений попит на страхові послуги, зокрема на страхування майна та відповідальності. З іншого боку, зміни в політичному та правовому середовищі можуть призвести до нестабільності на ринку та вимагати швидких адаптацій з боку страхових компаній.

Особливу увагу слід приділити регіональним аспектам функціонування страхового ринку в умовах воєнного стану. Відповідно до переліку територій, на яких ведуться бойові дії або які перебувають в тимчасовій окупації, блокаді, до таких територій належать: Волинська, Дніпропетровська, Донецька,

Житомирська, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Сумська, Харківська, Херсонська, Чернігівська області та місто Київ [2]. На цих територіях спостерігаються найбільші обмеження щодо страхування майна та інших видів страхування, пов'язаних з воєнними ризиками.

Погіршення фінансового стану страховиків може призвести до банкрутства або неспроможності виплачувати страхові компенсації [4]. Це створює додаткові ризики для страхувальників, особливо в регіонах з високою ймовірністю настання страхових випадків внаслідок бойових дій.

Для забезпечення життєздатності та відновлення страхової галузі після війни, а також з метою надання страхового захисту громадянам та бізнесу, необхідно впровадити системні заходи на державному рівні. Серед таких заходів можна виділити:

1. Розробку спеціальних програм державної підтримки страхового ринку в регіонах, які найбільше постраждали від бойових дій.

2. Створення механізмів перестрахування воєнних ризиків за участю держави та міжнародних перестраховиків.

3. Впровадження інноваційних підходів до оцінки ризиків та формування страхових тарифів з урахуванням регіональних особливостей.

4. Розвиток цифрових технологій у страхуванні для забезпечення доступності страхових послуг у всіх регіонах України.

5. Підвищення фінансової грамотності населення щодо можливостей страхового захисту в умовах воєнного стану.

Після завершення бойових дій та переходу до відновлення країни відкриються нові горизонти для українського страхового ринку. Серед перспектив можна виділити страхування відбудови, реформування ринку страхування, зміцнення довіри до страхування [6]. Важливим кроком буде відновлення довіри населення до страхових компаній. Успішна виплата страхових компенсацій та прозорі умови страхування допоможуть поступово повернути довіру клієнтів.

Таким чином, ринок страхових послуг України в умовах воєнного стану зазнає суттєвих трансформацій, які мають виражені регіональні особливості. Страхові компанії, які готові

активно адаптуватися до змін, можуть розробляти нові продукти та стратегії мінімізації ризиків, що дозволить їм успішно функціонувати в умовах воєнного стану та забезпечити захист інтересів своїх клієнтів у різних регіонах України.

Список використаних джерел:

- 1.Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3733/3655/>
- 2.Як змінюється ринок страхування в Україні під час війни. Forbes Україна. 2022. URL: <https://forbes.ua/innovations/yak-zminyetsya-rinok-strakhuvannya-v-ukraini-pid-chas-viyini-rozpovidae-servis-strakhuvannya-hotlinefinance-21062022-6627>
- 3.Страхування під час війни в Україні: виклики і можливості. Новинарня. 2024. URL: <https://novynarnia.com/2024/10/05/strakhuvannya-pid-chas-vijny-v-ukrayini-vyklyky-i-mozhlyvosti/>
- 4.Мачуська І.Б., Кондратенко К. Правове регулювання страхових відносин в умовах воєнного стану: дія форс-мажорних обставин. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/05/20.pdf>
- 5.Страхування під час війни. Економічна правда. 2022. URL: <https://pravda.com.ua/columns/2022/04/14/685760/>
- 6.Воєнний вплив на страховий ринок України. CRUST. 2023. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bde1b9d9-9243-46cd-9ae1-226b90815ca2/content>

Mykola Skrypnyk, PhD in Economics, Senior Lecturer,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

INSURANCE SERVICES MARKET OF UKRAINE DURING MARTIAL LAW: REGIONAL ASPECT

The article examines the current state and development trends of the insurance services market in Ukraine under martial law, with a focus on regional peculiarities. The main challenges faced by insurance companies since the beginning of the full-scale invasion have been identified. The regional differentiation of insurance services, changes in distribution channels, and the development of new insurance products that cover war risks have been analyzed. The article outlines the prospects for the development of the insurance market after the end of hostilities and proposes systemic measures at the state level to ensure the viability and recovery of the insurance industry.